Влада — Радам!

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради Української РСР ◆ № 96 ◆ Вівторок, 21 травня 1991 року ◆ Ціна 5 коп.

ЄДНАЄ ДУМА КОБЗАРЕВА

Недавно натрапив на таку думку: «Ми навіть не помітили того, як витворився розрив між Ним і нами, хоча «Кобзар» систематично видавався, свята святкувалися... Ми не помітили, як активізувалось усе те антишевченківське, а значить і антинародне, антиукраїнське, що можна пойменувати відступництвом, зрадництвом, споживацтвом, нелюдництвом...».

Що й казати: маємо той гріх, бо, як правило, згадували про Шевченка задля застійної показушності, задля тої бездуховної парадності, якою ще донедавна було наскрізь пронизане наше сіре, невиразне життя. А найголовніше, що вулканною магмою вирує в Шевченковім слові — національне достоїнство українця, зневага і презирство до духовного рабства, до національного відступництва— всіляко вихолощувалось як з трафаретних березневих промов, так і з нашої свідомості.

(Закінчення на 2-й стор.)

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

ВЧОРА до Києва прибула делегація Республіки Хорватія на чолі з президентом Республіки Хорватія Франьо Туджманом. У аеропорту Бориспіль шановного гостя зустрічали Голова Верховної Ради УРСР Л. Кравчук, керівник Секретаріату Верховної Ради УРСР М. Хоменко, перший заступник Прем'єр-міністра УРСР К. Масик, міністр закордонних справ УРСР А. Зленко.

По прибутті Франьо Туджман сказав: «Як президент Республіки Хорватія хочу привітати Голову Верховної Ради Леоніда Кравчука та представників уряду і передати вітання всьому українському народові в той час, коли Україна і Хорватія прагнуть вийти з кризи і побудувати суверенність. Я хочу звернутися до української громадськості і побажати успіху її починанням».

У програмі візиту — покладання вінка до могили Невідомого солдата, зустріч з першим заступником Голови Ради Міністрів УРСР К. Масиком, відвідання югославського торгового представництва «Астра», зустріч з викладачами і студентами Київського університету.

У другій половині дня відбулася зустріч Л. Кравчука з членами делегації Республіки Хорватія, під час якої сторони обговорили проблеми, які на сьогоднішній день існують у Хорватії та на Україні. Докладний звіт про цю зустріч буде вміщено в наступному номері «Голосу України».

О 15 ГОДИНІ 50 хвилин за московським часом 18 травня 1991 року у Радянському Союзі здійснено запуск космічного корабля «Союз ТМ-12».

У складі екіпажу: командир Анатолій Арцебарський, бортінженер Герой Радянського Союзу, льотчик-космонавт СРСР Сергій Крикальов і космонавт-дослідник громадянка Великобританії Хелен Шарман.

Програмою польоту передбачено стикування корабля «Союз ТМ-12» з пілотованим комплексом «Мир» і проведення спільних досліджень та експериментів з космонавтами восьмої основної експедиції Віктором Афанасьєвим і Мусою Манаровим.

Бортові системи корабля «Союз ТМ-12» працюють нормально. Самопочуття Анатолія Арцебарського, Сергія Крикальова і Хелен Шарман добре.

Стикування космічних апаратів намічене на 20 травня.

ГОЛОС України

Засновник — Верховна Рада Української РСР

◆

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

УРСР, 252047 Київ, вул. Нестерова, 4

◆

ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:

приймальня — 446-92-11

Відповідальний секретар — 446-72-63

Завідуючий коректорською — 446-60-22

ВІДДІЛИ:

парламентський — 441-84-52, 441-85-64,

листів — 441-82-05, 441-29-61,

економіки — 441-88-07,

аграрний — 441-86-18,

міжнародний — 446-91-20,

охорони здоров'я — 441-88-06,

соціальних питань — 441-88-05,

екології — 441-88-69,

культури — 441-86-44,

спорту — 441-88-08,

інформаційний — 446-61-13, 441-86-20,

історії України — 441-88-62,

військових питань — 441-88-52,

рекламн — 441-89-44,

бухгалтерія — 441-84-00.

◆

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Індекс 60955

Тираж 166.300.

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Газета виходить 5 разів на тиждень. У вівторок на 8 сторінках, у середу, четвер, п'ятницю та суботу — на 16 сторінках.

ЄДНАЄ ДУМА КОБЗАРЕВА

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

Системі послушників і зденаціоналізованих перевертнів був небажаний і страшний Шевченко, який з таким болем писав про наших «землячків»:

Ми серцем голі доголаі!
Раби з кокардою на лобі!
Лакеї в золотій оздобі...
Онуча, сміття з помела
Єго величества. Та й годі.

Ось чому нам сьогодні треба вертатися до Шевченка, звіряти свої помисли і дії з його невмирущим словом, з його вселенською любов'ю до України, до її народу, з його прагненням до Правди і Волі. Ось чому минулої неділі знову обізвалися своїм співом дзвони Успенського собору на високому дніпровському березі у древньому Каневі. Саме тут 130 років тому лежала домовина з тілом великого мученика і пророка, що назавжди повертався на рідну землю, саме тут Україна прощалася зі своїм співцем й оборонцем.

Біля стін Успенського собору і розпочалось обласне свято кобзарського мистецтва. Серед його гостей — Голова Верховної Ради УРСР Л. Кравчук, Прем'єр-Міністр республіки В. Фокін, перший секретар ЦК Компартії України С. Гуренко, голова Черкаської обласної Ради народних депутатів В. Шаповал, перший секретар Черкаського обкому Компартії України О. Ружицький.

— Ми, українці в діаспорі, дуже уважно слідкуємо за тими позитивними процесами, що відбуваються на нашій батьківщині, — сказав на мітингу, що відбувся біля собору, правник з Канади Віктор Раєнко. — І будемо сприяти в різних формах, щоб діло, яке ви розпочали, увінчалося повним успіхом. Відрадно, що нас, українців, на цій святій землі, та й в усьому світі єднає Батько Тарас — син не тільки українського народу, а й цілого світу.

І то не просто добрі побажання. Як оголосив тут же голова Канівської міської Ради народних депутатів О. Пантилишин, гість з Канади передав велику суму грошей для будівництва у Каневі Всесвітнього центру єднання українців. І з ініціативи В. Раєнка в Канаді організований «Комітет сприяння проекту Канева».

Звідси, від Успенського собору, учасники й гості свята через усе місто направляються до Чернечої гори, на могилу Т. Шевченка. Немов весняні ручаї, на міських вулицях до колони приєднуються все нові й нові потоки людей.

На Чернечій горі, на могилу Кобзареву, були покладені квіти від Верховної Ради УРСР, від Кабінету міністрів республіки, від ЦК Компартії України.

Перед учасниками свята виступив Голова Верховної Ради УРСР Л. Кравчук:

— Сьогодні, у цей складний час, коли Україна розбудовує свою державність, коли своєю Декларацією вона оголосила, що буде суверенною, слова Шевченка «єднайтеся», «братайтеся», «любітеся» для нас є найвищими словами. Але для нас і високі слова Шевченка, щоб ми жили «в сім'ї вольній, новій», щоб не забули, щоб завжди пам'ятали про те, що нам говорив великий Кобзар. Ми, звичайно, зробимо все для того. І на цій високій Чернечій горі, де височить пам'ятник генієві, не будемо клястися, але скажемо собі: ми зробимо, Тарасе, все для того, щоби твої високі слова, щоб твої заклики до правди, до волі, щоб твої протести проти гноблення в будь-яких формах стали основною формулою нашого життя, нашої політичної діяльності. Але зробимо ми це тільки тоді, коли будемо разом, коли не будемо цуратися один одного, коли навчимося слухати один одного, розуміти один одного і діяти спільно. На цій Чернечій горі ми хочемо сказати всім, не тільки українцям, а всім людям світу, що ми хочемо зробити Канів і цю гору нашою Меккою українською, до якої б ішли люди, поклонялись би Шевченкові, набиралися б розуму в Шевченка. І ми також кажемо, що ми це зробимо, мусимо зробити.

...Я оглядався на людський потік, що заполонив дорогу над Дніпром до Чернечої гори, на суцвіття людських облич і згадував Шевченкове: «Я так її, я так люблю Мою Україну убогу, Що прокляну святого бога, За неї душу погублю!».

Чи кожен з нас без внутрішнього лукавства може повторити ці слова-клятву вслід за поетом? Далебі, не кожен.

А тому і йдемо до Шевченка, до його Слова, до його Духу.

За правдою, за вірою, за надією.

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ,
оглядач «Голосу України» з питань культури.
Канів
Черкаської області.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Парламентська хроніка

ВІДПРАЦЮЄМО, І ЩО ОДЕРЖИМО?

Денне і вечірнє засідання 17 травня

На них сесія обговорила і прийняла в першому читанні проект Закону «Про пенсійне забезпечення громадян Української РСР», затвердила орієнтовний графік роботи на цей тиждень: вівторок і середа — на пленарних засіданнях, четвер — з 10 до 12 години засідання, присвячене побутовим умовам життя депутатів у Києві, в час, що залишився, — робота в комісіях. Годину присвятили депутати «різному», де заслухали 18 виступів, дізналися про саморозпуск депутатської групи «За освіту» і створення демократичної фракції з 23 депутатів на чолі з Д. Павличком і С. Волковецьким.

Законопроект про пенсії, запропонований до уваги депутатів, містив кілька принципово нових положень.

По-перше, підготовлено його з урахуванням Декларації про державний суверенітет України та інших актів з питань пенсійного забезпечення громадян республіки («чорнобильців», «афганців», інвалідів, репресованих тощо).

По-друге, закон нарешті відходить від класового принципу пенсійного забезпечення, а має гарантувати трудові та соціальні пенсії за рахунок суспільних фондів споживання, вперше виходячи з прожиткового мінімуму, за єдиними спільними нормами для робітників, колгоспників, службовців, творчих працівників тощо.

По-третє, враховано міжнародний досвід соціального забезпечення.

По-четверте, розмір пенсії запропоновано визначати, враховуючи всі види трудової діяльності і оплати праці (наприклад, за сумісництвом, гонорари тощо). Мінімальний же розмір пенсії — 100 карбованців. Мало, звичайно, але, на жаль, ми зубожіємо так швидко, що новий прожитковий мінімум ще не визначений Міністерством праці України. Коли це буде зроблено, то підвищиться й мінімальна пенсія. Додається до неї й компенсація в сумі 70 карбованців.

По-п'яте, парламент України вперше сам визначає норми соціального захисту своїх громадян.

А пенсійно забезпечувати на Україні треба 14 мільйонів пенсіонерів та непрацездатних утриманців — більше чверті населення республіки. На це витрачається понад 16 мільярдів карбованців і потрібно ще 6, тому вводити закон у дію запропоновано з наступного року.

Зі співдоповідями виступили голови парламентських комісій М. Науменко (Хмельниччина) та М. Білоблоцький (Черкащина). В цілому позитивно оцінюючи законопроект, вони запропонували, як на мене, кілька істотних доповнень і пропозицій: нараховувати інвалідам війни, праці, «афганцям» пенсію трудову і за віком; створити за рахунок відрахувань підприємств та індивідуалів незалежний республіканський пенсійний фонд; не зволікати з введенням закону в дію; зробити перерахунки пенсій з урахуванням різкого підвищення цін; вилучити з пільгового призначення пенсій такі умови, як обрання народним депутатом і праця в уряді тощо.

А далі виступали депутати. На мій погляд, характер

(Закінчення на 3-й стор.).

«Пишемо» нову Конституцію України

ПРЕЗИДЕНТ — ГАРАНТ СТАБІЛЬНОСТІ,

ЯКЩО НЕ НАДІЛЯТИ ЙОГО НАДЗВИЧАЙНИМИ ПОВНОВАЖЕННЯМИ

У правовій демократичній державі має існувати надійна система **виконавчої влади**, здатна в умовах політичного **плюралізму, ринкової** економіки, що народжується, ефективно здійснювати на загальнонаціональному рівні функції державного управління, швидко реагувати на будь-які прояви порушень правопорядку, визначеного Конституцією та законами республіки. До цього, між іншим, спонукають і особливості політико-географічного розташування України, незавершеність національної інтеграції, характерне для республіки поєднання соціально-економічних, екологічних і політичних факторів розвитку, територіальна розстановка політичних сил тощо.

Як свідчить досвід зарубіжних країн і самого Радянського Союзу, ефективною виконавчою владою може бути та, що будується на засадах моделі **президентської республіки**. Парламентарна республіка для країн без усталених демократичних традицій, які позбуваються тоталітарного режиму, є просто непридатною. Більш підходящою для них, в тому числі і для України, є напівпрезидентська республіка, де президент обирається всенародно, але уряд залишається політично відповідальним перед парламентом країни. Однак у державах, що запроваджують цю систему правління (Франція, СРСР і деякі інші), вона на ділі не може повсякденно функціонувати без додаткового введення інститутів делегованого законодавства, надзвичайних прав президента, які є за своєю суттю антидемократичними і діють всупереч верховенству закону.

Побудова виконавчої влади за моделлю президентської республіки добре відома. Така влада очолюється одноосібно президентом республіки, який є одночасно і головою держави і головою уряду. Йому безпосередньо підпорядковуються всі інші ланки виконавчої влади: віце-президент, кабінет міністрів, державна адміністрація. Щоправда, можливий і такий варіант, коли на чолі кабінету ставиться прем'єр-міністр, але в такому разі він фактично виступає як помічник президента і є відповідальним лише перед ним. Президент республіки, за цією моделлю, обирається безпосередньо народом, є політично відповідальним перед народом за дії всієї виконавчої влади і особисто (в порядку імпічменту) — перед Верховною Радою як парламентом республіки. Але в той же час дії самого президента, як і дії всіх органів і службових осіб виконавчої влади, є підконтрольні судам.

Таким чином, виконавча влада на чолі з президентом республіки, побудована за моделлю президентської республіки, є самодостатньою і ефективною для здійснення завдань державного управління. Вона нормально взаємодіє в межах Конституції і законів (без додаткових надзвичайних прав, делегованого законодавства і т. ін.) на засадах поділу влад як із законодавчою, очолюваною Верховною Радою республіки, так і з судовою, очолюваною Верховним судом республіки. Ці три влади функціонально пов'язані між собою, доповнюють одна одну, діють скоординовано, спираючись одна на одну, і разом створюють єдину, злагоджено діючу систему правління республіки.

Однак ключове місце в цій системі безперечно належить не президентові республіки, а саме її Верховній Раді. Лише вона через державний бюджет контролює використання всіх ресурсів держави, лише вона з усіх важливих питань державного життя приймає остаточні рішення як обов'язкові для всіх закони республіки. В цьому розумінні вичленення виконавчої влади на чолі з президентом республіки не тільки не суперечить традиційній для нас загальній ідеї Радянської влади, а швидше навпаки — робить цю владу насправді дієздатною і справді державною, оскільки за нею завжди залишається право остаточного рішення.

Виконавча влада на чолі з президентом республіки не суперечить й ідеї демократії. Як відомо, суть Радянської влади полягає якраз у тому, що управляють державою «в масовому числі» трудящі класи (В. І. Ленін). Президентська республіка в Концепції нової Конституції України, схваленої Конституційною комісією, цілком відповідає цій суті Радянської влади. Ця система правління не тільки «утримує» ключову роль Верховної Ради як представницького органу, що виступає від імені всього народу республіки, в усьому її державному механізмі. Вона істотно розширює пряму участь громадян в управлінні державою саме тим, що надає йому право безпосередньо обирати президента республіки — голову держави і всієї виконавчої влади, — право прямо контролювати його дії (як і діяльність всієї виконавчої влади). Повновладдя президента тут нема, є лише повновладдя у виконанні законів, що приймаються Верховною Радою республіки від імені усього народу. Безперечно, запровадження президентської республіки не звужує, а швидше значно розширює базу для участі громадян в політиці, державному житті.

Проти введення президентської форми правління з обранням президента безпосередньо народом висуваються такі типові заперечення: це суто «американська» система, вона «непогана», але до її запровадження в нашій умови суспільства «підійде з часом» («Голос України», 26.01.1991 р.), в СРСР вона «не працює», веде до «президентського режиму» тощо.

Не можна категорично стверджувати, що це суто «американська» система, до якої ми ще «не доросли». Поділ влад, президентська республіка — це, безумовно, досягнення цивілізації, розвитку загальнолюдської політичної культури. У своїх засадах ця система правління виникла ще у Древній Греції. Її теоретично обгрунтовано в XVIII столітті французьким вченим Шарлем Монтеськє, вперше практично застосовано ще в кінці того ж століття дійсно в США. Сьогодні ж вона нормально функціонує в більшості держав Латинської Америки, Азії, Африки, в ряді країн Європи. Як певна правова техніка організації політичної праці в державі вона однаково прислуговує і слаборозвинутим країнам і країнам розвинутим, капіталістичним, і тим, які, розвиваючись, дотримуються соціалістичного вибору (наприклад, Танзанія, Алжир та ін.), і тим, які від цього вибору відступають (наприклад, Республіка Польща). Загальнолюдська цінність президентської республіки як певної системи державного правління полягає в тому, що це історично винайдений і практично єдино можливий устрій влади, який є спроможним в умовах саме динамічного суспільства гарантувати як загальну політичну стабільність розвитку, так і повагу прав людини, верховенство Закону.

Щодо системи правління в СРСР, то тут вирішення проблем виконавчої влади, повноважень Президента СРСР призвело до вимушеного введення недемократичних інститутів так званого «делегованого законодавства», «надзвичайних» указів, відмови у ряді випадків від верховенства Конституції і Закону тощо. Це пов'язано не з самою президентською республікою як такою, а з недоліками її впровадження в життя. Як відомо, в СРСР воно супроводжувалося рядом істотних відступів від вимог основоположної моделі президентської республіки. Це виявилося у непослідовному впровадженні механізмів поділу влад (сам же принцип поділу влад конституційно визнається), відмові від обрання Президента СРСР безпосередньо народом (правда, пізніше це теж одержало конституційне визнання), у збереженні спочатку Ради Міністрів, а пізніше — Кабінету Міністрів як окремого відповідального перед Союзним парламентом органу виконавчої влади тощо. Внаслідок цього тривають негативні конституційно значущі процеси як для розвитку демократичних інститутів в країні взагалі, так і для забезпечення поваги основних прав особистості.

Торкаючись проблеми так званого «президентського режиму», реального побоювання того, щоб запровадження президентської системи правління не призвело до необмеженої влади президента республіки, хочу дещо додатково пояснити.

Чим НЕ є президентська республіка

По-перше, вона не є всевладдям президента і не веде до винятковості виконавчої влади, яку він очолює. Повноваження президента **обмежуються юридично** виключно функціями виконавчої влади, в першу чергу за допомогою:

— конституційно визначених гарантій основних прав (індивідуальних і колективних);

— обов'язку президента поважати Конституцію, виконувати закони і рішення суду, встановлення відповідальності за порушення цього обов'язку;

— відсутності в президента будь-яких законних засобів тиску на Верховну Раду республіки, права її розпуску;

— конституційно закріпленої категоричної заборони делегованого законодавства, «надзвичайних указів»;

— відсутності в президента (і у виконавчої влади в цілому) самостійності у фінансових питаннях;

— парламентського вето на нормативні акти президента, міністерств і відомств;

— обмежень у реалізації прав президента призначати суддів, прокурорів, вищих службових осіб за попередньою згодою з боку Верховної Ради республіки;

— можливості обрання президента лише на два терміни підряд, відмови від переобрання президента на найближчих виборах.

Якщо зважено підійти до оцінки президентської республіки, то потрібно визнати те, що влада президента в такій республіці є набагато вужчою, ніж влада прем'єр-міністра в будь-якій парламентарній республіці, де він «командує» і всією виконавчою владою (як глава уряду), і самим парламентом (як лідер партійної більшості в парламенті).

По-друге, президентська республіка не веде до усунення чи відчуження Верховної Ради республіки. Верховна Рада зберігає за собою монопольні права в питаннях фінансування (визначення його джерел, розмірів видатків) і в питаннях законодавства (вирішення за допомогою закону основних проблем всього державного життя, включаючи функціонування виконавчої влади).

Чим є президентська республіка

По-перше, вона є системою правління, яка грунтується на урівноваженості влад. Рівновага влад базується:

— на єдиному джерелі їх походження: і вищий орган законодавчої влади — Верховна Рада республіки, і вищий орган виконавчої влади — президент республіки — однаково обираються всенародним голосуванням і відповідають перед народом за свою діяльність;

— на відсутності законних засобів тиску однієї влади на іншу.

По-друге, вона є такою системою правління, яка грунтується на механізмах поділу влад. Основна і ключова ідея цього механізму — це не примат однієї влади над іншою, а їх співробітництво через реалізацію їхніх завдань і відповідальності.

Можливі деформації цієї моделі

Імовірність їх зумовлена лише, коли:

— Верховна Рада делегує частину своїх законодавчих повноважень президенту республіки (делеговане законодавство);

— президент республіки наділятиметься широкою автономією в питаннях реалізації державного бюджету.

Обидві ці умови реально можливі лише тоді, коли сама Верховна Рада республіки стане на шлях порушення Конституції республіки. Для запобігання таким порушенням в Концепції нової Конституції передбачається запровадження інституту охорони Конституції за допомогою Конституційного суду республіки.

Отже, президентська республіка сама по собі не являє якоїсь небезпеки для розвитку демократичних інститутів і в той же час гарантує поступовість і стабільність цього розвитку.

Петро МАРТИНЕНКО,
кандидат юридичних наук, доцент, заступник директора Українського інституту міжнародних відносин, головний науковий консультант групи наукових консультантів Верховної Ради УРСР.

ВІДПРАЦЮЄМО, І ЩО ОДЕРЖИМО?

(Закінчення. Початок на 2-й стор.).

обговорення, запитань до міністра соціального забезпечення О. Лук'яненко переконливо визначив «переможця» в суперечці — який мандат треба мати депутатові: імперативний чи вільний — на користь першого, саме імперативного.

Були загальні зауваження, що можуть зробити Закон «Про пенсійне забезпечення громадян Української РСР» досконалішим і гнучкішим до змін, що відбуваються в суспільстві та економіці.

В. Михайлюк (Київщина) сказав: «Майже третина людей похилого віку отримує сьогодні мінімальну пенсію. Це громадяни, які давно вийшли на пенсію, і домінують серед них жінки, особливо ті, що працювали в сільському господарстві. На початку сімдесятих років заробіток був на рівні 120 — 150 карбованців. Сьогодні він за номіналом вдвічі вищий, хоча його реальна вартість через інфляцію та інші негативні явища й не виросла. За таких умов переважна більшість колишніх працівників отримують мінімальну або близьку до неї пенсії. Але ж вони працювали, важко працювали. То хіба їхня провина в тому, що праця тоді цінилася так дешево?».

Передбачений же законопроектом механізм визначення пенсії за віком і порядок обчислення середнього заробітку, з якого нараховується пенсія, теж призведуть до зниження рівня пенсійного забезпечення багатьох трудящих, які мають низький заробіток. Тому, по-перше, слід усучаснити заробітки минулих років, привести їх у відповідність із сьогоднішнім рівнем зарплат шляхом збільшення на чотири відсотки за кожний рік, що минув з часу виходу на пенсію. А по-друге, сьогоднішнім майбутнім пенсіонерам нараховувати пенсію з середнього заробітку хоча б за останні два роки роботи.

У першому читанні законопроект депутати прийняли і передали на доопрацювання. Отже, є надія, що виходити на пенсію буде не так страшно.

У «різному» справді говорили про різне: про необхідність навчання депутатів (О. Чародєєв, Донеччина), про зрівняння в правах перших колгоспників з репресованими (П. Осадчук, Івано-Франківщина), про створення парламентської комісії з питань розслідування незаконних пільг (В. Карпенко, Київ). Залунав перший тривожний «дзвінок» і для уряду. О. Тарасенко (Кіровоградщина) запропонував більше не «жаліти» В. Фокіна, який просив довіри на рік, а за півроку мало що зробив. На півгодини раніше засідання оголосили закритим.

Володимир СКАЧКО,
парламентський кореспондент «Голосу України».

Факт і коментар

ВІД СТРАЙКУ ВІДМОВИЛИСЬ

У Херсонське виробниче бавовняне об'єднання прибули представники страйкарів Донеччини. Вони намалювали кризисну ситуацію, в якій опинились не тільки шахтарі, а й текстильники, і запропонували спільно виступити у боротьбі за економічні права.

— Ми уважно вислухали гостей, — розповіла голова профкому ХВБО **Л. Мельникова**. — Разом поміркували над їхніми аргументами. І в нас обстановка не з легких. Але не настільки, щоб втрачати голову. Якщо 17-тисячний колектив припинить роботу, краще не стане.

У телеграмі на адресу парламенту республіки херсонські текстильники повідомили: «Не маємо наміру страйкувати або просити милостиню». Але вони просять депутатів глибше вникнути в проблеми галузі.

Ознайомившись з програмою херсонських колег по виходу із кризи, донеччани не стали наполягати на своєму. Поїхали додому, щоб розповісти про побачене і почуте в Херсоні.

Іван КАЛИНИЧЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України»
Херсон.

Звикаємо

УМОВНІ ПЕНСІОНЕРИ

Вони з'явилися в Рені — місті на Дунаї. У порту, зважаючи на ситуацію (зниження обсягів вантажоперевалки, що призводить до вимушеного скорочення чисельності працюючих), ввели в дію нове положення про соціальний захист робітників, службовців та спеціалістів. Віднині вони можуть виходити на пенсію на три роки раніше, ніж передбачає законодавство: чоловіки, досягши 57 років, а жінки — 52. При цьому, правда, обов'язковий повний виробничий стаж — відповідно 25 і 20 років.

Але ж держава, пробачте, таким-от пенсіонерам грошових виплат не передбачає. Звідки ж кошти? З фонду споживання підприємства. Щомісяця кожен «умовний» пенсіонер одержує грошову допомогу розміром 195 карбованців, включаючи компенсацію у зв'язку з підвищенням цін.

Скажете, не густо? І все ж бажаючих стати «умовними» пенсіонерами немало. Приваблює те, що виплата гарантується і при влаштуванні на роботу в іншому місці аж до виходу на державну пенсію за віком. А дехто, зважаючи на продуктову скруту, вирішив за краще зайнятися власним підсобним господарством — тепер з'являється для цього час.

Георгій ВОРОТНЮК,
власний кореспондент «Голосу України».
Рені
Одеської області.

Телеграфним рядком з Вінниці

ПОЧАТОК ЕПОХИ КОБЗАРЯ!

У селі Олександрівка Жмеринського району споруджено пам'ятник Шевченку. Незабаром відкриється ще один — у Тульчині.

ЧАС ЗБИРАТИ КАМІННЯ

У Ганщині під Вінницею розпочато реставрацію унікальної архітектурної споруди середини XVIII століття — Михайлівської дерев'яної церкви. Аналогічні роботи ведуться і в знаменитому Вороновицькому костьолі, колись повністю зруйнованому.

ПРИВАТИЗАЦІЯ САМОТУЖКИ

Поки немає закону про приватизацію, адміністрація Вінницького райпобуткомбінату розробила план продажу власних приміщень, розташованих по селах. Право викупити приміщення надається лише тим, хто працює в системі райпобуткомбінату.

ВІННИЦЯ — НІДЕРЛАНДИ

Генеральний директор зовнішньо - економічної асоціації «Вінінтер» Петро Дворчин та директор одного з торговельних підприємств міста Утрехт (Нідерланди) Мартін Ріхардус Марія Вайкамі підписали спільну угоду про економічне, культурне та спортивне співробітництво, обмін туристичними групами.

ТРИ РОКИ ПЛЮС!..

Обіцяного відбудована ставка ждуть з 1988 року колгоспники села Побережне Вінницького району. ПМК-61, яка веде роботи, виконала лише 50 відсотків робіт. Замість риби колгоспники отримали черепаші темпи.

Валерій ЛАЗАРЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».

Нове

І ВІЛЬНЕ СЛОВО ЗАХИСТИТИ

З ініціативи журналістських колективів газет «Вечірній Київ», «Комсомольское знамя» і журналу «Трибуна» у Києві відбулися установчі збори уповноважених від деяких редакцій республіканських, міських, районних і багатотиражних газет. На них було утворено Асоціацію демократичної преси України, затверджено її статут. Президентом асоціації обрано народного депутата УРСР, редактора газети «Вечірній Київ» Віталія Карпенка. Як зазначено у статуті нової організації, її мета і завдання такі: вільне відстоювання демократичних позицій з допомогою засобів масової інформації, соціальний, матеріальний і фінансовий захист журналістів редакцій, які є членами асоціації, надання моральної підтримки і матеріальної допомоги журналістам, котрі зазнають гонінь з боку консервативних сил або звільняються з роботи з політичних мотивів.

Всьо чотко!

ЧИ Я, МАМО, ДОРІС

Пам'ятаєте цю пісеньку? Ні? Ми, працівники книжкової торгівлі теж, було, її забули, а тепер згадали. Бо маємо на це досить дивний привід — п'ятипроцентний «президентський» податок.

Спочатку його накинули не всю продукцію, а потім хтось схаменувся, як ще у нас часто буває, і надійшли зі столиці нові вказівки — дитяча література під «президентський» не підлягає. Мовляв, переглядайте там залишки і валяйте. Вперед і далі.

Але, як відомо, книжкове море — не ковбаса, назви якої у нас можна порахувати на пальцях однієї руки. І друге: які книжки вважати дитячими? Лише визначені циркуляром? А історичних романів, детективів, гумористичних і всіляких інших видань діти не читають?

Процентна надбавка на книжки, на нашу думку, недобра витівка. Та й застосовується вона бозна-як.

І ще одне: щоб відрядити продавця на курси підвищення кваліфікації до Києва, треба заплатити 200 карбованців. Плюс п'ять відсотків. Це ми що, продаємо його, продавця?

Микола СВЕРДЛЮК,
директор об'єднання «Ровнокнига».
Ровно.

Знай наших!

ЗМІНА ДЕПУТАТАМ

— От би і в школі так,— говорять між собою хлопці та дівчата, ладні хоч щодня приходити сюди, на вулицю Ливарну.

Про який навчальний заклад ідеться?

— Нічого надзвичайного ми не вигадали,— говорить директор культурно-оздоровчого центру учнівської молоді, що в Жовтневому районі Дніпропетровська, Н. Гончар. — Просто відмовилися від старої гурткової форми роботи. Натомість створили клуби за інтересами. Дітям особливо припав до вподоби клуб «Юний парламентар»...

Це єдиний у нашій республіці подібний школярський клуб. Перший учнівський осередок майбутніх парламентарів заснував Московський інститут міжнародних відносин. Там, до речі, зацікавилися методикою дніпропетровців. Влітку під егідою Міністерства закордонних справ СРСР має відбутися міжнародний форум «Діти і сучасний світ». Запрошення вже одержали й члени клубу «Юний парламентар» з міста на Дніпрі.

Кімнати з дзеркальними стінами, відеотехніка, магнітофони, кольорові телевізори, комп'ютерний клас. Хлопці та дівчата віком від 12 до 16 років знайомляться з основами дипломатії, економічних знань та електронної техніки, вивчають англійську мову, риторику і такі предмети, як держава і право. Це тепер, на першому році навчання. Світова культура і мистецтво, психологія, основи маркетингу і менеджменту, міжнародне право, історія українського козацтва — ie те, що засвоюватимуть школярі наступного року.

У клубі немає домашніх завдань, оцінок, у групах не більше 16 чоловік, і бажаючих «записатися» дуже багато. Доводиться відбирати за конкурсом. Всі зустрічі з викладачами побудовані на іграх і розраховані на обдарованих, радше на тих, хто багато читає, ретельно працює над власним світоглядом та інтелектом.

— Та щоб підтримати інтерес серед школярів до «депутатського» клубу, ми щойно набрали «другий» курс,— повідомила завідуюча цим клубом А. Чесанова.

Алла Георгіївна сказала, що виникла думка відкрити фітобар, де б «курсанти» могли продовжувати спілкуватися між собою і цікавими гостями, знайомитися і сперечатися, обмінюватися думками та інформацією.

На сесіях Верховної Ради СРСР та Верховної Ради УРСР, не говорячи уже про сесії місцевих Рад, коли депутатам бракує знань чи й елементарної культури, часто повторюють: нас, мовляв, до парламентської діяльності спеціально не готували. Нарешті почали...

Вячеслав СПІРІН.
Дніпропетровськ.

На знімках: Саша Кольцов у класі комп'ютерної техніки; так знайомляться учні з основами економічних знань; про історію релігії веде розмову отець Микола, протоієрей Свято-Троїцького монастиря в Ново-Московську.

Фото Анатолія КРАСНОЖОНА.

Це ж треба

«СВЯТЕ»
ПОРО

У Харківс партії вже біль рожне престиж муністів місце. апарату обласн секретар ОК К ціалістичної П лонтай став пер рем Нововодол кому партії. І поїхав на зб району як пов обкому... і не п раніше його к обкому М. Ски кинув свою по але за власн Правда, як не без доп Він намагавс шляхом змінн ний чин ще й у

Мик

Харків.

ГОТ

до нових суспі жителі Є нашої к сли процеси та гласності?

Ці проблем ститутом со СРСР вивчає канських учен лістів центру для народів і

Провів у Москві, ську, інших о ліки, творчий прибув до У лася зустріч ми політичн ті, інтелігенц США цікави закарпатців д власності, пр вання в обла клімату для приємництва. варто західни вкладати сюд

БЕЗ

У надрах з «Безбородьків бівського ра мінеральну в вальними вл поступається «Миргородсь ки господарст базі джерела наторій. В па каські домобу «Ротор». Ост ладнати сан ним обладна лося, що у « обмаль. Ди родьківського став шукати

ВІВ

На базі технікуму в коледж. З принципово з ма підготов Віднині закла вує потреби кого машин пускатиме фа горій — робі го розряду, т гів, молодши бакалаврів.

Коледж ма своїм вихова

Звикаємо

УМОВНІ ПЕНСІОНЕРИ

Вони з'явилися в Рені — місті на Дунаї. У порту, зважаючи на ситуацію (зниження обсягів вантажоперевалки, що призводить до вимушеного скорочення чисельності працюючих), ввели в дію нове положення про соціальний захист робітників, службовців та спеціалістів. Віднині вони можуть виходити на пенсію на три роки раніше, ніж передбачає законодавство: чоловіки, досягши 57 років, а жінки — 52. При цьому, правда, обов'язковий повний виробничий стаж — відповідно 25 і 20 років.

Але ж держава, пробачте, таким-от пенсіонерам грошових виплат не передбачає. Звідки ж кошти? З фонду споживання підприємства. Щомісяця кожен «умовний» пенсіонер одержує грошову допомогу розміром 195 карбованців, включаючи компенсацію у зв'язку з підвищенням цін.

Скажете, не густо? І все ж бажаючих стати «умовними» пенсіонерами немало. Привабливе те, що виплата гарантується і при влаштуванні на роботу в іншому місці аж до виходу на державну пенсію за віком. А дехто, зважаючи на продуктову скруту, вирішив за краще займатися власним підсобним господарством — тепер з'являється для цього час.

Георгій ВОРОТНЮК,
власний кореспондент «Голосу України».
Рені Одеської області.

Це ж треба!

«СВЯТЕ» МІСЦЕ — ПОРОЖНЄ

У Харківському обкомі партії вже більше місяця порожнє престижне як для комуністів місце. Негадано для апарату обласного комітету секретар ОК КПУ Герой Соціалістичної Праці Іван Колонтай став першим секретарем Нововодолазького райкому партії. Іван Федорович поїхав на збори комуністів району як повноважний від обкому... і не повернувся. Ще раніше його колега, секретар обкому М. Скидан, також покинув свою посаду поспіхом, але за власним бажанням. Правда, як [illegible] з'ясувося, не без доп[illegible] проку[illegible]ри. Він намагався незаконним шляхом змінити свій партійний чин ще й ученим званням.

Микола КОСИЙ,
журналіст.
Харків.

У політичних партіях

САМОЗВАНЦІ

Разом із справжньою багатопартійністю на Львівщину прийшли й справжні партійні скандали. Днями надійшла інформація про переворот в одній з партій області — Українській національній. Її голова Григорій Приходько начебто був зміщений зі свого поста і виключений з рядів організації, у розмові з кореспондентом «Інтелекту» Григорій Приходько назвав цю інформацію «сенсаційною» і такою, «що вимагає детального розслідування». Однак, за його словами, вона відповідає дійсності лише наполовину. Справді, сказав він, з'їзд УНП, на якому його начебто виключили з партії, відбувся, але це «був не наш з'їзд, а з'їзд самозванців». Так чи інакше, але тепер ми, здається, маємо дві національні партії і двох керівників. Не пересварилися б...

Інформагентство «Інтелект».

СЬОГОДНІ СТРІЛЯ[...]

або Чотири години з ж[...]

Без зайвих слів сіли у «Волгу» і поїхали до Дарницького відділення ДАІ. Розвод — це оперативне засідання перед чергуванням, де розповідають про всі кримінальні події за останню добу. Зараз розповіли про п'ять викрадених автомобілів та роздали фотокартки вбивці, що стріляв п'ятого травня біля станції метро «Лівобережна». Після засідання ми з капітаном Василем Миколайовичем Школьним на цивільному авто почали об'їзд Дарницького району. Автомобіль нічим не вирізнявся, і тому на нас ніхто не звертав уваги. Іноді по рації перегукувались патрулі. Було все спокійно. Василь Миколайович як вгадав мої думки: «Це зараз все спокійно! Тобто стало менше великих порушень, а торік по кілька разів на тиждень виїжджали на затримання банд рекетирів. В цьому році — раз-два на місяць. При затриманні допомагали співробітники

Репортаж

КДБ. Бойові хлоп[...] останнім часом тр[...] мабуть, вже поді[...] господарювання, т[...] їх».

— А як населен[...]виться до вас?

— Люди озлобле[...] 70-х за день було п[...]рушень, а сьогод[...] Автомобілістів чер[...] вже не зупиняє —[...]чуть і як хочу[...] представники «[...]ціональності». Дл[...] що вода, і міліці[...] штрафами вони н[...] У парламент пода[...]цію з розміром ш[...] до 600 карбованці[...] її провалять. Дуж[...]них порушень: їзд[...]перів, номери не [...] вночі, багато з б[...] склом. Людей мож[...] усе життя збирал[...]біль, а тепер, ніяк[...] вистачить його [...] Карні інструкції [...] міняв... Хлопцям, [...] теж можна поспі[...]ли небезпечного [...] почалася бійка сер[...] тільки застосувал[...]

Всьо чотко!

ЧИ Я, МАМО, ДОРІС

Пам'ятаєте цю пісеньку? Ні? Ми, працівники книжкової торгівлі теж, було, її забули, а тепер згадали. Бо маємо на це досить дивний привід — п'ятипроцентний «президентський» податок.

Спочатку його накинули на всю продукцію, а потім хтось схаменувся, як ще у нас часто буває, і надійшли зі столиці нові вказівки — дитяча література під «президентський» не підлягає. Мовляв, переглядайте там залишки і валяйте. Вперед і далі.

Але, як відомо, книжкове море — не ковбаса, назви якої у нас можна порахувати на пальцях однієї руки. І друге: які книжки вважати дитячими? Лише визначені циркуляром? А історичних романів, детективів, гумористичних і всіляких інших видань діти не читають?

Процентна надбавка на книжки, на нашу думку, недобра витівка. Та й застосовується вона безна-як.

І ще одне: щоб відрядити продавця на курси підвищення кваліфікації до Києва, треба заплатити 200 карбованців. Плюс п'ять відсотків. Це ми що, продаємо його, продавця?

Микола СВЕРДЛЮК,
директор об'єднання «Ровнокнига».
Ровно.

Ринок

ГОТОВІ ПСИХОЛОГІЧНО

[...] до нових суспільних відносин жителі Є[illegible]ської [illegible] чи нашої к[illegible]. Що [illegible]сли процеси демократизації та гласності?

Ці проблеми спільно з Інститутом соціології АН СРСР вивчає група американських учених та журналістів центру «Таймс мірор» для народів і преси».

Провів[illegible] ряд дос[illegible]ень у Москві, [illegible]нінграді, [illegible]уганську, інших областях республіки, творчий колектив днями прибув до Ужгорода. Відбулася зустріч з представниками політичних партій області, інтелігенцією. Фахівці із США цікавилися ставленням закарпатців до різних форм власності, процесом формування в області належного клімату для приватного підприємництва. А отже, чи варто західним бізнесменам вкладати сюди свої кошти?

Дослідник, журналіст Роберт Тот, до речі, угорець за походженням, поділився враженням від почутого.

— Про остаточний результат наших опитів говорити ще рано, їх необхідно систематизувати. Коли ж загалом, то можна відзначити, що потяг до приватного підприємництва на Україні тільки зароджується. Водночас характерно, що на Закарпатті цей процес дещо випереджає інші регіони республіки.

Соціологи також цікавилися станом міжнаціональних та конфесійних відносин в області, збереженням загальнолюдських цінностей. Ці ж проблеми група вивчатиме незабаром у Прибалтиці.

Микола ГОРВАТ,
власний кореспондент «Голосу України».
Ужгород.

Знай наших!

[...]АМ

відомила завідуюча цим клубом А. Чеснова.

Алла Георгіївна сказала, що виникла думка відкрити фітобар, де б «курсанти» могли продовжувати спілкуватися між собою і цікавими гостями, знайомитися і сперечатися, обмінюватися думками та інформацією...

На сесіях Верховної Ради СРСР та Верховної Ради УРСР, не говорячи уже про сесії місцевих Рад, коли депутатам бракує знань чи й елементарної культури, часто повторюють: нас, мовляв, до парламентської діяльності спеціально не готували. Нарешті почали...

Вячеслав СПІРІН.
Дніпропетровськ.

На знімках: Саша Кольцов у класі комп'ютерної техніки; так знайомляться учні з основами економічних знань; про історію релігії веде розмову отець Микола, протоієрей Свято-Троїцького монастиря в Ново-Московську.

Фото Анатолія КРАСНОЖОНА.

Ініціатива

ЇДЯТЬ ВЛАСНУ ПРОДУКЦІЮ

І вона працівникам Лисичанського нафтопереробного заводу сподобалася. Заводчани їдять рідкісну в пострітневому раціоні ковбасу, яку почав випускати підсобний цех підприємства. Оснащений австрійськими фірмами міні-м'ясокомбінат, розрахований на 40 найменувань м'ясних делікатесів — 10 тонн за добу, дає поки що втричі менше: невалютні свині не встигають нагуляти сировину для імпортного обладнання.

Сергій ОЛЕКСЕНКО.
Луганська область.

Зверніть увагу!

БЕЗ ВАЛЮТИ НЕ НАП'ЄМОСЬ

У надрах земель радгоспу «Безбородьківський» Драбівського району виявлено мінеральну воду, яка за лікувальними властивостями не поступається знаменитій «Миргородській». Керівники господарства вирішили на базі джерела побудувати санаторій. В пай увійшли черкаські домобудівники та НВО «Ротор». Останні обіцяли обладнати санаторій імпортним обладнанням, та виявилося, що у «Ротора» валюти обмаль. Директор «Безбородьківського» В. Долецький став шукати виходу самотужки. І знайшов. Республіканські профспілкові органи передбачають виділити на будівництво санаторію 35 мільйонів карбованців. Та валютна проблема не знікає: вода з високою концентрацією хімічних елементів потребує вибіркового розведення, з чим краще справиться імпортне обладнання. Може, пошукати валюту на великих підприємствах, адже їхнім працівникам теж не завадило б пити цілющу воду?

Анатолій САУХ.
Черкаська область.

Коротко

ВІВАТ, БАКАЛАВРИ!

На базі машинобудівного технікуму в Сумах відкрився коледж. З нової вивіскою принципово змінилася й система підготовки спеціалістів. Віднині заклад, який обслуговує потреби Міністерства важкого машинобудування, випускатиме фахівців трьох категорій — робітників четвертого розряду, техніків - технологів, молодших інженерів, або бакалаврів.

Коледж має все, щоб дати своїм вихованцям не лише міцні знання, а й навички практичної роботи на виробництві. Тут впроваджено частковий госпрозрахунок, діє мале підприємство. Ряд об'єднань та заводів уже уклали договори з коледжем.

Кращі випускники за бажанням зможуть навчатися у Сумському фізико - технологічному інституті з третього курсу.

Віталій МАКСЮТЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Суми.

Футбол

ВТІКАЧІ ЗНА[...]

Спершу про результати 12-го туру чемпіонату СРСР з футболу серед клубів вищої ліги: «Дніпро» — «Торпедо» — 0:0, «Спартак» — «Локомотив» — 1:1, «Шахтар» — «Динамо» Мн. — 2:0, «Динамо» М. — «Арарат» — 1:0, «Памір» — ЦСКА — 2:2, «Пахтакор» — «Спартак» В. — 2:0.

«Динамо» (Київ) — «Металург» (Запоріжжя). 1:0. Республіканський стадіон. 6500 глядачів. Судді В. П'яних (Донецьк), Л. Бавикін (Харків), В. Авдиш (Сімферополь).

«Динамо»: Кутепов, Лужний, Цвейба, Деркач, Шматоваленко, Ковалець, Ю. Мороз (Грицина, 71), Беца, Саленко, Юрченко (Матвеєв, 46), Алексаненков.

«Металург»: Сивуха, Бондаренко (Скрипник, 21), Ярмолич, Дудник, Пучков, На[...]

[...]конечний, Верн[...]чак, Волгін (Зас[...]гатирьов, Гусей[...]

Гол: Ковалець[...] 42-й хвилині Во[...]зував пенальті. [...]но Ярмолича і [...]

«Металург» п[...]лиці республіки[...] чи далеко не се[...] чемпіонату. Втік[...] стрічцю з динам[...] старший тренер[...] сказав мені, що [...] достатньо резерв[...]лення гри. Гово[...] про те, що не в[...]жаль, виявляють[...]тивність. «Особл[...]сується окремих[...] футболістів», — [...] співрозмовник. [...]ти їх конкретн[...] причин відмові[...]

Щоправда, ви[...]ємниця переста[...] В складі «Мета[...]

ГОЛОС України

...ІСЦЕ—
...НЄ

...му обкомі
...місяця по-
...як для ко-
...гадано для
... комітету
...Герой Со-
... Іван Ко-
...им секрета-
...ького рай-
... Федорович
...комуністів
...ажний від
...онувся. Ще
...а, секретар
... також по-
...у поспіхом,
... бажанням.
...'ясу... ося,
...оку... ури.
...незаконним
...свій партій-
...им званням.

...КОСИЙ,
...урналіст.

У політичних партіях

САМОЗВАНЦІ

Разом із справжньою багатопартійністю на Львівщину прийшли й справжні партійні скандали. Днями надійшла інформація про переворот в одній з партій області — Українській національній. Її голова Григорій Приходько начебто був зміщений зі свого поста і виключений з рядів організації, у розмові з кореспондентом «Інтелекту» Григорій Приходько назвав цю інформацію «сенсаційною» і такою, «що вимагає детального розслідування». Однак, за його словами, вона відповідає дійсності лише наполовину. Справді, сказав він, з'їзд УНП, на якому його начебто виключили з партії, відбувся, але це «був не наш з'їзд, а з'їзд самозванців». Так чи інакше, але тепер ми, здається, маємо дві національні партії і двох керівників. Не пересварилися б...

Інформагентство «Інтелект».

СЬОГОДНІ СТРІЛЯНИНИ НЕ БУДЕ,

або Чотири години з життя автоінспекції...

Репортаж

Без зайвих слів сіли у «Волгу» і поїхали до Дарницького відділення ДАІ. Розвод — це оперативне засідання перед чергуванням, де розповідають про всі кримінальні події за останню добу. Зараз розповіли про п'ять викрадених автомобілів та роздали фотокартки вбивці, що стріляв п'ятого травня біля станції метро «Лівобережна». Після засідання ми з капітаном Василем Миколайовичем Школьним на цивільному авто почали об'їзд Дарницького району. Автомобіль нічим не вирізнявся, і тому на нас ніхто не звертав уваги. Іноді по рації перегукувались патрулі. Було все спокійно. Василь Миколайович як вгадав мої думки: «Це зараз все спокійно! Тобто стало менше великих порушень, а торік по кілька разів на тиждень виїжджали на затримання банд рекетирів. В цьому році — раз-два на місяць. При затриманні допомагали співробітники КДБ. Бойові хлопці! Рекетири останнім часом трохи притихли, мабуть, вже поділили райони господарювання, та й притисли їх».

— А як населення міста ставиться до вас?

— Люди озлоблені. У середині 70-х за день було п'ять-шість порушень, а сьогодні — шквал. Автомобілістів червоне світло вже не зупиняє — їздять, де хочуть і як хочуть. Особливо представники «кавказької національності». Для них гроші, що вода, і міліцію з дрібними штрафами вони не поважають. У парламент подали пропозицію з розміром штрафів від 60 до 600 карбованців, але, думаю, її провалять. Дуже багато дрібних порушень: їздять без бамперів, номери не підсвітлюють вночі, багато з битим лобовим склом. Людей можна зрозуміти: усе життя збирали на автомобіль, а тепер, ніяких грошей не вистачить його обслуговувати. Карні інструкції ніхто не відміняв... Хлопцям, патрульним, теж можна поспівчувати: брали небезпечного рецидивіста, почалася бійка серед білого дня, тільки застосували кийки, як люди почали кричати, що ми фашисти та нелюди. Згодом люди звикнуть, але краще було б видати нам «Черемуху», тоді без шуму взяли б бандита та людям настрій не псували б.

Вечір. Ми мчали серед напівпорожніх вулиць, а стрілка, що показувала рівень палива, майже скотилася до нуля.

— Ось так, — говорить Василь Миколайович, — бензину на місяць 120 літрів дають. Його ледве вистачає на чергування, а якщо щось непередбачене?

Ми приїхали до невеличкого будинку, схованого у дворі, Василь Миколайович здав рапорт про дрібні порушення, які сталися за вечір. У кімнаті на столі лежав АКМ у десантному варіанті — тут вже готувались до нічного чергування.

Коли ми роз'їхались, була глуха ніч. Рідне місто спало спокійно...

Андрій КОТЛЯРЧУК.
Фото автора.

Київ.

НА ЗНІМКАХ: з патрулем розмовляє капітан міліції Василь Миколайович ШКОЛЬНИЙ; розбитий автомобіль рекетирів після перестрілки 5 травня біля станції метро «Лівобережна».

Телеграфним рядком з Тернополя

ТРЕТЯ ІСТОРІЯ ЛІЦЕЮ

У Кременці ліцей був двічі: в роках 1819 — 1834 та 1920—1939. З першого вересня почнеться третя біографія Кременецького ліцею. Він створений при місцевому коледжі, колишньому педучилищі.

«ПАН ПЛЮС ПАНІ»

Таку симпатичну назву має додаток до тижневика «Заповіт», що видається спільним підприємством «Тарнекс Арт». 50-тисячний тираж розкуплено миттю. Особливий інтерес виявили не стільки «пани», скільки «пані».

ПОТРІБНІ ЛАУРЕАТИ

Редколегія незалежного часопису «Тернопіль» заснувала літературну премію імені братів Лепких. Віднині нею відзначатимуться кращі літературні, публіцистичні та краєзнавчі твори авторів області.

Ігор ФАРИНА.

ПОГОДА

21 та 22 травня на Україні утримається нестійка погода — короткочасні дощі, грози. Вітер південний з переходом на північно-західний, 5—10, під час гроз місцями пориви 15 — 20 метрів за секунду. Температура вдень 14 — 20, вночі 5—11 градусів тепла.

По Києву та області сьогодні вдень місцями невеликий короткочасний дощ, гроза. Вітер південний, 5—10 метрів за секунду. Температура 15—20 градусів.

Ринок

...ВІ ПСИХОЛОГІЧНО

...их відносин
...ої ... чи
... ...
...кратизації

...ільно з Ін-
...огії АН
...па амери-
...та журна-
...ймс мірор»
...и».
...дос... ень
...аді, ...ган-
...тях респуб-
...ктив днями
...ода. Відбу-
...едставника-
...ртій облас-
... Фахівці із
...ставленням
...них форм
...ом форму-
... належного
...атного під-
... отже, чи
...ізнесменам
...ї кошти?

Дослідник, журналіст Роберт Тот, до речі, угорець за походженням, поділився враженням від почутого.

— Про остаточний результат наших опитів говорити ще рано, їх необхідно систематизувати. Коли ж загалом, то можна відзначити, що потяг до приватного підприємництва на Україні тільки зароджується. Водночас характерно, що на Закарпатті цей процес дещо випереджає інші регіони республіки.

Соціологи також цікавилися станом міжнаціональних та конфесійних відносин в області, збереженням загальнолюдських цінностей. Ці ж проблеми група вивчатиме незабаром у Прибалтиці.

Микола ГОРВАТ,
власний кореспондент «Голосу України».
Ужгород.

З...рніть увагу!

...ЛЮТИ НЕ НАП'ЄМОСЬ

...ь радгоспу
...й» Дра-
... виявлено
...ка за ліку-
...востями не
...знаменитій
... Керівни-
...рішили на
...дувати са-
...йшли чер-
...ки та НВО
...біцяли об-
...й імпорт-
... та вияви-
...а» валюти
... «Безбо-
... Долецький
...у самотуж-

ки. І знайшов. Республіканські профспілкові органи передбачають виділити на будівництво санаторію 35 мільйонів карбованців. Та валютна проблема не зникає: вода з високою концентрацією хімічних елементів потребує вибіркового розведення, з чим краще справиться імпортне обладнання. Може, пошукати валюту на великих підприємствах, адже їхнім працівникам теж не завадило б пити цілющу воду?

Анатолій САУХ.
Черкаська область.

Ініціатива

ЇДЯТЬ ВЛАСНУ ПРОДУКЦІЮ

І вона працівникам Лисичанського нафтопереробного заводу сподобалася. Заводчани їдять рідкісну в постквітневому раціоні ковбасу, яку почав випускати підсобний цех підприємства. Оснащений австрійськими фірмами міні-м'ясокомбінат, розрахований на 40 найменувань м'ясних делікатесів — 10 тонн за добу, дає поки що втричі менше: невалютні свині не встигають нагуляти сировину для імпортного обладнання.

Сергій ОЛЕКСЕНКО.
Луганська область.

Телеграфним рядком з Чернігова

НОВА ОРГАНІЗАЦІЯ

У Ніжині почала діяти ініціативна група по створенню суспільно - громадської організації «Асоціація липневої Декларації України».

ОДИН З УЧОРАШНІХ БЕЗРОБІТНИХ

у Борзні став першим і єдиним працівником щойно створеного районного центру зайнятості. У нього поки що нема ні свого стола, ні кабінету. Зате є гіркий досвід та перші клієнти.

ЗА ЗНАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ — ДИПЛОМ

У 25 установах, організаціях обласного центру з'явилися перші дипломовані спеціалісти, які успішно закінчили факультет української мови з діловодства та культури ділового мовлення Чернігівської міської організації товариства «Знання».

НЕПОГАНИЙ КАПІТАЛ

Оазисом фермерства на Чернігівщині, очевидно, скоро стануть Охрамієвичі Корюківського району. Бажаючим правління колгоспу «Дружба» видає непогане «придане» — списані трактори, плуги, сівалки тощо. «З таким капіталом можна жити», — кажуть молоді фермери В. Шульга, М. Мартинович, брати Володимир та Віктор Сірі. Вони одержали по 50 гектарів орних земель у довічне спадкоємне володіння. Посівна пройшла без проблем.

Сергій ПАВЛЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».

Коротко

...Є, БАКАЛАВРИ!

...обудівного
... відкрився
... вивіскою
...ся й систе-
...пеціалістів.
...й обслуго-
...рства важ-
...ання, ви-
...трьох кате-
... четверто-
...- техноло-
...нерів, або

...щоб дати
... не лише

міцні знання, а й навички практичної роботи на виробництві. Тут впроваджено частковий госпрозрахунок, діє мале підприємство. Ряд об'єднань та заводів уже уклали договори з коледжем.

Кращі випускники за бажанням зможуть навчатися у Сумському фізико - технологічному інституті з третього курсу.

Віталій МАКСЮТЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Суми.

Футбол

ВТІКАЧІ ЗНАЙШЛИСЯ В «ДНІПРІ»

Спершу про результати 12-го туру чемпіонату СРСР з футболу серед клубів вищої ліги: «Дніпро» — «Торпедо» — 0:0, «Спартак» — «Локомотив» — 1:1, «Шахтар» — «Динамо» Мн. — 2:0, «Динамо» М. — «Арарат» — 1:0, «Памір» — ЦСКА — 2:2, «Пахтакор» — «Спартак» В. — 2:0.

«Динамо» (Київ) — «Металург» (Запоріжжя). 1:0. Республіканський стадіон. 6500 глядачів. Судді В. П'яних (Донецьк), Л. Бавикін (Харків), В. Авдиш (Сімферополь).

«Динамо»: Кутепов, Лужний, Цвейба, Деркач, Шматоваленко, Ковалець, Ю. Мороз (Грицина, 71), Беца, Саленко, Юрченко (Матвєєв, 46), Алексаненков.

«Металург»: Сивуха, Бондаренко (Скрипник, 21), Ярмолич, Дудник, Пучков, Наконечний, Вернидуб, Сторчак, Волгін (Заєць, 60), Богатирьов, Гусейнов.

Гол: Ковалець (12). На 42-й хвилині Волгін не реалізував пенальті. Попереджено Ярмолича і Деркача.

«Металург» прибув до столиці республіки, перебуваючи далеко не серед лідерів чемпіонату. Втім, перед зустріччю з динамівцями його старший тренер Ігор Надєїн сказав мені, що команда має достатньо резервів для посилення гри. Говорив тренер і про те, що не всі гравці, на жаль, виявляють трудову активність. «Особливо це стосується окремих досвідчених футболістів», — зазначив мій співрозмовник. Однак назвати їх конкретно з якихось причин відмовився.

Щоправда, вже швидко таємниця перестала існувати. В складі «Металурга» ми не побачили відомих гравців Башкирова та Сороколета. Вони, з'ясувалося, повернулися до «Дніпра», де їх нібито поставили на трансфер. Що ж, виїхати з країни, яка переживає кризу, за кордон — річ заманлива. Тим більше, кваліфікованим майстрам. Однак існують якісь джентльменські обов'язки: перед командою, тренерами, болільниками.

Ну, а тепер про сам поєдинок. Кияни швидко відкрили рахунок: Лужний пройшов флангом, обіграв Бондаренка і з лінії воріт зробив націлену передачу. Дудник промахнувся, і Ковалець головою замкнув той відмінний пас.

Господарі мали можливість подвоїти результат на 61-й хвилині, коли в центрі поля помилився Наконечний. М'яч підхопив Саленко, пройшов до воріт і вивів на удар Шматоваленка. Але відмінну реакцію продемонстрував Сивуха.

Запоріжці могли врятувати гру, але не реалізували пенальті, який абсолютно справедливо призначив суддя П'яних. Сторчак виконав штрафний, Кутепов м'яч не втримав, і його повинен був добити Гусейнов. Але Деркач звалив форварда рукою. Волгін пробив, здавалося, точно і сильно. Однак той удар блискуче парирував Кутепов.

Якщо говорити про матч в цілому, то глядачам нудьгувати не довелося.

Після цього туру турнірну таблицю очолює ЦСКА — 19 очок, «Шахтар» — 14, «Спартак», «Торпедо», «Памір» — по 13, «Металіст», «Динамо» К., «Арарат» — по 12, «Чорноморець», «Дніпро» — по 11, «Динамо» М., «Динамо» Мн. — по 10, «Пахтакор», «Локомотив» — по 9, «Спартак» Вл., «Металург» — по 8.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

ПОЧУТТЯ великої тривоги та відповідальності змусило мене взятися за перо. Дуже багато громадян, інтереси яких порушуються злочинцями, надсилають скарги до правоохоронних органів. Часто засоби масової інформації піддають ці органи принизливій критиці. Найнеприємніше полягає в тому, що для такої критики достатньо підстав. Аналізується якийсь конкретний факт, з якого випливає, що правоохоронці — недбайливці. З'являються у пресі й узагальнені публікації про низьку ефективність роботи органів внутрішніх справ. Тут висновки сягають значно далі й нерідко зводяться до критики незадовільної організації праці, намагання окремих керівників різного рівня прикрасити справжній стан речей. Не можна повністю заперечити правомірність таких узагальнень, оскільки й те й інше ще зустрічається. Проте це тільки напівправда. Не претендуючи на вичерпне висвітлення проблем, ставлю перед собою скромне завдання торкнутися одного аспекту боротьби із злочинністю з точки зору керівника слідчого апарату органів внутрішніх справ республіки.

СЛІДЧИМ ПОТРІБНА ДОПОМОГА

За останні п'ять років кількість заяв і повідомлень про вчинені злочини, які надійшли до органів внутрішніх справ, істотно не збільшилась. Між тим, гострота реагування на них зазнала значних змін. Якщо в 1985 році питома вага порушених кримінальних справ щодо кількості таких заяв і повідомлень становила близько 32, то в 1990 році досягла 50 відсотків. Уже таке зіставлення свідчить про те, що слідчі республіки стали працювати інтенсивніше. Тим часом сьогоднішня структура злочинності стала значно гіршою. Вона відзначається корисливою спрямованістю й жорстокішими способами заволодіння як особистим, так і державним майном. Все це призвело до подвоєння навантаження на слідчий апарат. За науково обгрунтованого навантаження в 35—40 кримінальних справ на рік на слідчого в 1990 році цей показник у республіці в середньому досяг 70, а в Дніпропетровській, Одеській, Харківській, Кіровоградській областях та Києві — близько 100 кримінальних справ.

Тільки в 1990 році на Україні викрито 371 організовану злочинну групу, якою вчинено 1843 злочини. Під час розслідування кримінальних справ у співучасників згаданих груп вилучено грошей, майна та цінностей майже на п'ять мільйонів карбованців, що на 94,6 відсотка відшкодовує потерпілим завдані їм економічні втрати.

Проте слід визнати, що різке погіршення криміногенної обстановки не було забезпечене необхідними силами та засобами. Більше того, в 1987 році було без урахування ситуації скорочено штатну чисельність слідчих підрозділів, служб кримінального розшуку, експертно-кримінальної, відділу по боротьбі з розкраданням соціалістичної власності і спекуляцією. Довелося понад рік переконувати Міністерство внутрішніх справ СРСР в абсурдності такого рішення. Проте через скорочення багато кваліфікованих працівників змушені були піти на пенсію за вислугою літ, хоча ще могли й хотіли працювати.

Життя змусило в наступні роки вжити заходи до поступового нарощування чисельності слідчих. Проте тут виникли труднощі з комплектуванням потрібних посад спеціалістами вищої кваліфікації. Надмірне навантаження й постійна жорсткість вимогливість за порушення закону призводять до того, що до різних видів відповідальності набагато частіше від працівників інших служб притягаються слідчі. Якраз через це щорічно звільняються або переходять до інших служб більш ніж 600 слідчих. Правда, щорічно на посади слідчих приходять 250—270 молодих фахівців, які закінчили навчальні заклади, але цього недостатньо. Все це негативно позначається на професійному ядрі. В останні роки падає питома вага слідчих, що мають вищу юридичну освіту, зростає чисельність працюючих на посадах від одного до трьох років. До того ж, слідчі підрозділи недостатньо забезпечуються транспортом та державними машинами, не кажучи вже про персональні комп'ютери, копіювальну техніку та відеотехніку, рівень забезпечення якими коливається в межах 18 — 5 відсотків. Таке саме становище з уніфікованими валізами для огляду місця пригоди, слідчими валізами, фотосумками, диктофонами й багато чим іншим.

На тлі всіх цих негараздів бачимо скорочення більш як наполовину кількості справ, закінчених органами дізнання, й на 14 відсотків — застосування протокольної форми досудової підготовки матеріалів. Разом з тим, питома вага справ, порушених слідчими, значно зросла, а кількість матеріалів, за якими відмовлено в порушенні кримінальних справ, збільшилася на чверть. Отже, слідчий апарат не тільки несе основне навантаження під час розгляду заяв і повідомлень про вчинені злочини, але й є найслабшою ланкою органів внутрішніх справ у забезпеченні принципу невідворотності покарання щодо осіб, які стали на злочинну стежку. І перелік проблем цим далеко не вичерпується. Процес доведення вини особи, яка вчинила злочин, збір і закріплення доказів,— це завдання, у вирішенні якого беруть участь не тільки правоохоронні органи. Мова йде про дослідження слідів злочину, їх ідентифікацію, природу виникнення і таке інше. Порушуються терміни розслідування справ через відсутність достатньої кількості спеціалістів, здатних проводити планово-економічні, бухгалтерські, автотехнічні та інші види експертиз.

Звичайно, в останні роки немало зроблено для подолання перелічених труднощів. Проте здійснені заходи не змогли кардинально поліпшити ситуацію.

Не витримує ніякої критики існуючий порядок, згідно з яким не підлягають закриттю справи через закінчення строків давності в разі невстановлення злочинців. Кількість таких справ, половина з яких порушена за малозначні злочини, перевищила 400 тисяч. Серед них немало й таких, з моменту порушення яких минуло 15—20 років. Між тим, строки давності в тому разі, якби було встановлено злочинців, минули б ще 10—15 років тому. Вимоги щодо роботи з цими задавненими справами за умови, що слідчі щороку одержують до провадження приблизно таку ж кількість «свіжих» справ, стають абсурдними.

У зв'язку з інфляційними процесами потребує перегляду й мінімальний розмір збитків на 50 карбованців у справах про розкрадання державного й громадського майна. Він установлений понад двадцять років тому і є граничним між адміністративним вчинком та злочином. Відсутній чіткий механізм визначення критеріїв малозначності, особливо щодо особистого майна громадян.

Переконують у необхідності перегляду кримінального законодавства й такі дані. Майже третину кримінальних справ слідчі закривають за нереабілітуючими підставами, тобто особа визнається винною в порушенні статей Конституції СРСР і УРСР, але справа для розгляду по суті через малозначність вчиненого до суду не направляється. До цього необхідно додати, що тільки третина осіб у справах, направлених до суду, засуджується до позбавлення волі, тоді як решті вибирають міру покарання, не пов'язану з позбавленням волі.

Важливість порушених питань не залишає сумніву в необхідності швидкого їх розв'язання в законодавчому порядку.

Для подальшої диференціації кримінального судочинства залежно від характеру й тяжкості вчиненого, складності й обсягу розслідування, створення можливості для згуртування сил і засобів на своєчасному, повному розкритті й розслідуванні злочинів Міністерство внутрішніх справ УРСР разом з іншими правоохоронними та науковими установами республіки працює над пропозиціями, суть яких зводиться до такого:

поширити протокольне провадження на злочини, які не являють великої суспільної небезпеки й учинені за умов очевидності. До цієї категорії слід віднести злочини, за вчинення яких передбачено покарання, як-от: позбавлення волі на строк не більш ніж два роки або інше м'якше покарання;

розширити можливості для розслідування злочинів у формі дізнання з віднесенням до його компетенції розслідування менш тяжких злочинів, за які законом передбачено покарання, як-от: позбавлення волі на строк до 5 років або інше, м'якше покарання (за винятком діянь, вчинених повторно, у складі групи та в разі наявності інших кваліфікованих ознак);

декриміналізувати малозначні склади злочинів, за вчинення яких можливе покарання, як-от: позбавлення волі до одного року або інше, м'якше покарання;

віднести до компетенції суду, якщо є для цього підстави, закриття кримінальних справ за нереабілітуючими підставами.

Такими бачать слідчі працівники органів внутрішніх справ невідкладні заходи, виконання яких сприятиме поліпшенню їхньої роботи.

Михайло БУРЛАКОВ,
заступник міністра внутрішніх справ УРСР.

ЕФЕКТ СНІГОВОЇ КУЛЬКИ

Років зо два-три тому широкого розголосу набув конфлікт у Луганській обласній психіатричній лікарні. Медперсонал виступив проти головлікаря Юрія Кукуреркіна, звинувативши того в численних професіональних і суто людських гріхах. Інкримінувалося йому між іншим і кілька випадків незаконного утримання в стаціонарі цілком здорових людей, яких запроторили до «психушки» після їхніх тривалих конфліктів з начальством різних рангів. Наголос, правда, зробили тоді на інших негативних моментах психіатричної служби.

Але на той час і сама постановка питання, покритого захисною оболонкою ідеологічного табу, була неабиякою сміливістю. Буквально тільки вчора медичні чини почали публічно зізнаватись, що в 70—80-х роках інакомислення майже офіційно розцінювалося як одна з форм шизофренії, і подібні діагнози, як правило, використовувалися далеко не в медичних цілях, а для створення певної репутації незручним опонентам офіційного курсу.

Сьогодні до цієї теми пробує знову повернутися недавно створена при Луганській міській асоціації виборців комісія з прав людини. Сама спроба поборництва за гідність людей, принижених через свої переконання, і принциповість заслуговує на увагу.

— І підстав, і мотивацій для створення нового для міста інституту поновлення справедливості, — запевняє співголова комісії Алла Ковальова, — предостатньо. Нам, себто перетомленим дріб'язковими житейськими клопотами обивателям, і невтямки, скільки дратівливих, пригнічених людей перехрещується з нами у сварливих чергах, переповнених тролейбусах і ще бозна-де. Це та статистика, якою ніхто не цікавиться, а вона на поверхні — в кількості громадянських позовів на захист власної честі в судах. І цифри, пересвідчитися може кожен, вражаючі.

Отже, по випадках, так би мовити, глобальних усе ясно. Окрім психіатричної служби немало делікатних справ тримає в своїх схронах судово-медична експертиза. За цими двома напрямами правова комісія готує собі тривалу, копітку роботу — все потребує попередньої ретельної перевірки, перш ніж домагатися реабілітації оскаржених.

Але немає прав великих і малих. Для кожної людини їх порушення однаково болісне в усьому — починаючи з дріб'язкового побутового клопоту. І тут, за локальними даними громадської приймальні народного депутата СРСР Юрія Щекочихіна, в тісному контакті з якою працює асоціація, картина вимальовується в темно-сірих барвах.

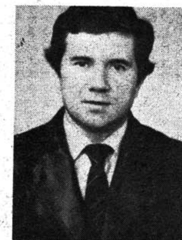
— Коли навіть не мати іншої інформації, — продовжує Алла Ковальова, все одно доходиш висновків, що в місті абсолютно не працює виконавча адміністрація — скаржаться всі й на все, а передусім соціально найменш захищені люди — пенсіонери, інваліди, багатодітні, випускники (точніше — викинді) дитбудинків та інтернатів... І з іншої сторони фігурують одні й ті ж люди — працівники виконкомів, керівники підприємств і організацій, начальники жеків... Свого часу від них залежала дрібниця — не дати окремій людській проблемі перерости в драму, а то й у трагедію, просто виконати свій обов'язок. Інакше кажучи, якщо тут доречна образність, — не пускати з гори снігових кульок, знаючи, який ефект буде біля підніжжя.

А, може, в них менше людяності й милосердя, аніж у членів добровільної громадської комісії?

Сергій СКИБА,
власний кореспондент «Голосу України».
Луганськ.

Готується законопроект

СУВЕРЕННІЙ УКРАЇНІ — ВЛАСНИЙ ПОВІТРЯНИЙ ТРАНСПОРТ

Декларація про державний суверенітет України і Закон про економічну самостійність закріплюють за республікою всі засоби виробництва, в тому числі і транспортні, а також дають можливість самостійно визначати структуру народного господарства.

У зв'язку з цим настав час подумати про те, що суверенній Україні необхідний власний повітряний транспорт у складі єдиного транспортного комплексу республіки.

Не залишається сумнівів, що монополія єдиної авіакомпанії Аерофлоту на авіаперевезення пасажирів, пошти, вантажів і роботи за спецпризначенням має бути порушена. Тим більше, що цій авіакомпанії доводиться виконувати ще й функції мі[illegible]рства, чого взагалі не [illegible]винно бути.

Заради справедливості слід сказати, що перші кроки до демонополізації Аерофлоту, Міністерства цивільної авіації СРСР уже зроблено. Проте це формальні, декоративні перетворення, які, по суті, мало що змінили.

Аналіз ефективності діяльності Міністерства цивільної авіації СРСР (як украй цент[illegible]ваної галузі народного господарства) засвідчує, що вона перебуває в критично[illegible] стані. Достатньо навести [illegible]ти, які цілком характерні також і для Українського управління цивільної авіації.

Щорічно майже 20 мільйонів радянських людей не можуть скористатися літаками Аерофлоту в зв'язку з дефіцитом авіаквитків. У той же час щорічно середній показник комерційного навантаження літаків перебуває на рівні 75 відсотків.

Рентабельність за дві по[illegible]редні п'ятирічки практич[illegible]залишилась на попередньому рівні, а в окремі періоди навіть зменшувалась. З кожного карбованця основних виробничих фондів і оборотних коштів галузь одержує приблизно 9—13 копійок прибутку. А це майже вдвоє менше, ніж у промисловості СРСР.

Крім того, нині по Міністерству цивільної авіації налічується більше сотні збиткових одиниць.

Якщо показник регулярності вильоту літаків Аерофлоту становить близько 85 відсотків, то в кращих авіакомпаніях Західної Європи він на 10 відсотків вищий.

Відомо й те, що якість, культура і оперативність обслуговування авіапасажирів дуже низькі.

Заради об'єктивності варто зазначити, що діюча авіаційна техніка в Аерофлоті вже приблизно на три чверті відпрацювала свій ресурс, а масове надходження літаків нового покоління затримується.

Усе це призводить до того, що ефективність використання літаків цивільної авіації нашої країни мізерна. Так, порівняно з передовими західними авіакомпаніями, в середньому річний наліт годин на транспортних літаках Аерофлоту приблизно вдвічі менший. Так, кожний літак простоює на землі з тих чи інших причин щорічно, щодобово до 80 відсотків календарного часу. А в той же час керівники галузі продовжують скаржитися на «катастрофічну» нестачу авіаційної техніки.

Наліт годин на один обліковий літак є головним чинником, який характеризує використання повітряного транспорту. Збільшення, наприклад, удвічі цього показника дає можливість настільки ж зменшити кількість авіатехніки, необхідної для виконання того самого обсягу робіт.

Досвід діяльності закордонних фірм свідчить, що в рамках транспортного чи авіаційного відомства в більшості країн діє не одна, а декілька, десятки і навіть сотні (США) незалежних, конкуруючих авіакомпаній. Характерно, що головним сенсом їх діяльності, на відміну від Аерофлоту, є одержання якомога вищих прибутків за рахунок організації оперативного, культурного і якісного обслуговування й перевезення авіапасажирів та їхнього багажу, а також вантажів і пошти.

Підрозділи маркетингу цих авіакомпаній самі активно шукають клієнтів (авіапасажирів), і тому в сфері обслуговування «на землі» черг практично не буває. Якщо тільки якогось потенційного пасажира не влаштовує сервіс у даній авіакомпанії, він негайно може звернутися до іншої, конкуруючої фірми.

Авіакомпанії на Заході — це угруповання льотних, технічних, фінансово-економічних і комерційних підрозділів, які є власниками авіаційної техніки. Аеропорти, як правило, структурно відокремлені від них, що дає можливість ліквідувати монополію авіакомпаній на право відмови від прийому «чужих» літаків. Придбанням нової авіаційної техніки займаються не міністерства, як у нашій країні, є самі компанії за рахунок власних коштів.

Аналіз організації управління цивільним повітряним транспортом у передових країнах, таких, як США, Японія, Великобританія, Канада, Італія, Данія та багатьох інших, свідчить: ця галузь народного господарства є складовою частиною єдиного транспортного комплексу, що дає можливість державі ефективно координувати діяльність усіх видів транспорту.

Усе сказане вище переконує, що перебудову цивільної авіації суверенної України доцільно здійснювати лише в контексті розробки загальної (генеральної) схеми управління всіма видами транспорту республіки.

Верховній Раді України підпорядкований Кабінет міністрів, якому, у свою чергу, буде підпорядковане Міністерство транспорту України, до складу якого мають увійти головні управління всіх його видів. Безпосередньо Кабінету міністрів має бути підпорядкована й Головна інспекція з контролю якості та безпеки експлуатації транспорту України.

Щодо повітряного транспорту республіки, то, крім центрального апарату головного управління, до його складу також входитимуть регіональні підрозділи: авіакомпанії, аеропорти, авіаремонтні підприємства, агентства повітряних сполучень, центр управління повітряним рухом, центр матеріально-технічного постачання, будівельно-монтажні управління тощо.

Після цього потрібно розробити принципову оргструктуру головного елемента галузі — авіакомпанії, яких на території України може бути декілька, а можливо, й більше десятка. Причому за принципами створення вони можуть бути різними: пасажирські, вантажні, авіакомпанії по використанню цивільної авіації в народному господарстві, вертолітні авіакомпанії, за типами літаків, столичні, обласні (регіональні), авіакомпанії міжнародних рейсів тощо.

Подібно до зарубіжних, вони складатимуться також із льотних, інженерно-технічних, комерційних і фінансових комплексів, незалежних від аеропортів. З метою виключення монополії авіакомпаній на прийом і випуск своїх літаків вони спершу будуть відокремлені і підпорядковані центральному апаратові Головного управління повітряного транспорту республіки, а потім і зовсім можуть перейти у підпорядкування відповідних обласних (міських) Рад (муніципалітетів).

Таким чином, доти, доки така дорога техніка, як літаки (вартість сучасного літака сягає ста мільйонів доларів США), використовуватиметься за прямим призначенням тільки до 20 відсотків свого календарного часу, регулярність їх вильотів становитиме лише 85 відсотків, а середній коефіцієнт комерційного завантаження — близько 75 відсотків, цивільна авіація України буде малоприбутковою.

У діяльності авіакомпаній необхідно зробити акцент на підрозділи маркетингу (вивчення, створення, забезпечення попиту на авіаперевезення і його задоволення).

Треба також збільшити міжнародні взаємні перевезення, насамперед з країнами Східної та Західної Європи, Канади, США, Аргентіни, Австралії, тобто з тими країнами, з якими історично усталені етнічні зв'язки. За таких умов, природно, збережуться і зв'язки з союзними суверенними республіками-державами.

У рамках єдиного транспортного комплексу України необхідно відразу ж переглянути й оптимізувати сфери впливу та використання окремих видів транспорту, виключивши ті авіарейси, на яких авіакомпанії дублюють інші види транспорту з низьким комерційним завантаженням. Вивільнені літаки необхідно закріпити за іншими авіамаршрутами або продати.

Кількість центрального апарату кожного із головних управлінь єдиного транспортного комплексу України не повинна перевищувати 100 чоловік.

Згідно з попередніми підрахунками, реалізація викладених вище пропозицій дасть можливість одержати економічний ефект у сумі приблизно 100 мільйонів карбованців, здійснити в межах республіки координацію всіх видів транспорту, підвищити оперативність, якість та ефективність (прибутковість) їх функціонування. Крім цього, вивільняться зайві транспортні засоби, підвищиться інтенсивність їх використання та завантаження, якість, культура та оперативність перевезень пасажирів, пошти та вантажів.

Федір ЧУПРИНА,
кандидат економічних наук, завідуючий докторантурою та аспірантурою Київського інституту інженерів цивільної авіації.

НЕ ЗАЛИШАЄТЬСЯ СУМНІВІВ, ЩО МОНОПОЛІЯ ЄДИНОЇ АВІАКОМПАНІЇ АЕРОФЛОТУ НА АВІАПЕРЕВЕЗЕННЯ ПАСАЖИРІВ, ПОШТИ, ВАНТАЖІВ І РОБОТИ ЗА СПЕЦПРИЗНАЧЕННЯМ МАЄ БУТИ ПОРУШЕНА

ЩОРІЧНО ДО 20 МІЛЬЙОНІВ РАДЯНСЬКИХ ЛЮДЕЙ НЕ МОЖУТЬ СКОРИСТАТИСЯ ЛІТАКАМИ АЕРОФЛОТУ У ЗВ'ЯЗКУ З ДЕФІЦИТОМ АВІАКВИТКІВ. В ТОЙ ЖЕ ЧАС ЩОРІЧНО СЕРЕДНІЙ ПОКАЗНИК КОМЕРЦІЙНОГО НАВАНТАЖЕННЯ ЛІТАКІВ ПЕРЕБУВАЄ НА РІВНІ 75 ВІДСОТКІВ.

ЗГІДНО З ПОПЕРЕДНІМИ ПІДРАХУНКАМИ, РЕАЛІЗАЦІЯ ЦИХ ПРОПОЗИЦІЙ ДОЗВОЛИТЬ ОДЕРЖАТИ ЕКОНОМІЧНИЙ ЕФЕКТ В СУМІ 100 МІЛЬЙОНІВ КАРБОВАНЦІВ...

БЕСІДА В МЗС УРСР

17 травня — міністр закордонних справ УРСР А. Зленко прийняв нунція Ватикану з особливих доручень архієпископа Ф. Коласуонно, який перебував в Україні. В розмові, що відбулася, Ф. Коласуонно порушував питання міжконфесійних відносин, церковного будівництва.

А. Зленко висловив надію на те, що у своїй діяльності Ватикан в більшій мірі буде враховувати інтереси республіки у вирішенні різних міжконфесійних питань. Він вітав намір Святого престолу активно підключитися до благодійної, гуманітарної роботи з метою пом'якшення наслідків чорнобильської катастрофи.

Прес-центр МЗС УРСР.

Експрес-новини

Згідно з попередніми результатами, більша частина учасників референдуму в Хорватії висловилася за незалежність цієї республіки.

* * *

Федеральний канцлер Німеччини Г. Коль та міністр закордонних справ Г.-Д. Геншер прибули до Сполучених Штатів з тридобовим візитом для обговорення зміни ролі Німеччини в міжнародних справах. Як повідомив Коль, під час зустрічі з президентом США Бушем він має намір висловити бажання Німеччини брати участь в міжнародних союзах за типом того, що був створений під час кризи в районі Перської затоки. Опозиційна соціал - демократична партія Німеччини виступає проти цього. Канцлер також зустрівся з держсекретарем США Дж. Бейкером.

* * *

Учора розпочався офіційний візит президента Польщі Леха Валенси до Ізраїлю. Це перший візит глави польської держави до цієї країни. Того ж дня Л. Валенса виступив у кнесеті. Як підкреслив президент Польщі, метою його поїздки є поліпшення відносин між двома країнами.

* * *

Попередні результати виборів до парламенту Кіпру свідчать про посилення впливу комуністичної партії та правої партії «Демократичний збір». У голосуванні взяли участь близько 94 відсотків виборців з числа греків-кіпріотів.

* * *

Уряд Індії направив більше одного мільйона військовослужбовців у різні райони країни для запобігання безладдя під час виборів до парламенту, що розпочалися вчора. Оголошено комендантську годину у двох містах країни, де вже загинуло п'ять чоловік, серед яких — незалежний кандидат. Взагалі власті розмістили в районах виборчих дільниць півтора мільйона поліцейських і десантників, щоб перешкодити захопленню дільниць озброєними бандами і залякуванню ними виборців. Вибори триватимуть тиждень.

Справи кримінальні

«А ВАЛЮТУ ВКРАЛА МАТИ!»

Віталій Єрмаченко та Сергій Непомнящий ще недавно працювали операторами розташованого в Одеському порту підприємства по забезпеченню нафтопродуктами. А сьогодні вони — в'язні. За розкрадання палива у великих розмірах, таємний продаж його за кордон і доларові «преміальні» від зарубіжних «партнерів» першого засуджено до десяти, другого — до п'яти років позбавлення волі.

Не знаємо, чи будуть розповідати про цю історію в колонії суворого режиму «герої» нафто-доларових махінацій. Ми ж — розповімо.

Єрмаченко і Непомнящий, вочевидь, не раз мучились запитанням: скільки вони мають стояти на вахті лише за «голу» зарплату, коли поряд, на іноземному судні, до якого з берега протягнуто шланг для перекачування палива, є долари? Треба тільки зуміти їх узяти. З представником грецької компанії «Тсакос шиппінг енд трейдинг С. А.» Г. Панагіотісом мову знайшли швидко. Той без зайвої дипломатії роз'яснив операторам: «Хочете мати валюту — гоніть «ліве» паливо!»

Відтоді життя потекло молоком і медом, перепрошуйте, нафтою. І дуже здивувалися комбінатори, коли одного дня працівники лінійного відділу міліції на водному транспорті зажадали оглянути їх автомобілі. У Єрмаченка «випадково» виявилось 300 доларів, у Непомнящого — 200. Так, відповідно до «табеля про ранги», поділили оператори винагороду, вручену їм за ті 114 тонн палива, що його додаткового перекачали вони в танки судна «Дедлус».

Пізніше, коли Чорноморська транспортна прокуратура, зважаючи на специфіку та розмах злочину, направила справу до КДБ, слідчі обласного управління комітету встановили: подібних «угод» було не один десяток. Причому, скоюючи злочин, махінатори пустили в хід й неточні заміри, й практику навмисного зниження кількості палива, й завищення його температури, й «підрахунок» коефіцієнта на власну користь при переведенні з кубічних футів у кубічні метри. У цій «грі» у кожного з учасників була своя роль. Непомнящий та Панагіотіс махлювали при заміруваннях вантажу на танкерах. Єрмаченко «прикривав» берегові служби, задобрював «потрібних людей» імпортним спиртним та сигаретами. А в результаті через державний кордон СРСР було незаконно переправлено без малого 750 тонн технічного палива на суму понад 65 тисяч карбованців. Іншими словами, підпільне «спільне підприємство» «провернуло» чималу контрабанду. За це Єрмаченко й Непомнящий одержали від грецького партнера мзду — 2600 доларів.

Принагідно зазначимо: злодії, що обкрадають свою країну, бачать такого ж крадія у кожному, не виключаючи й матінку рідну. Коли настав час Єрмаченку розлучитися з доларами, які він закопав у себе в дворі, то цей синочок звинуватив... свою матір у викраденні в нього валюти.

Отже, радянські партнери підпільного підприємства одержали «винагороду» сповна — і Єрмаченко, і Непомнящий проведуть в колонії суворого режиму визначений судом строк, при цьому ще й розпрощаються зі своїм майном та відшкодують завдані державі збитки. Шкода тільки, що грошовий обрахунок буде відповідним до колишнього співвідношення курсу карбованця й долара, коли банк за один «зелений» видавав (смішно сказати!) близько 70 копійок. Грецькому ж партнеру злочинна операція з пальним спорожнила кишеню майже на 100 тисяч доларів. Втім, Панагіотіс поспішив добровільно відшкодувати збитки, завдані нашій державі. Тож щодо нього карну справу припинено.

Аркадій РОММ,
Юхим ШВАРЦМАН.
Одеса.

Інформ-шоу

ЯК ДОБРЕ БУТИ ЛІТЕРАТОРОМ

Про привілеї вже говорено-переговорено. І про наші, і про «забугорні». Порівнюємо, викриваємо, картаємо. А тим часом люди вирішують цю проблему, навіть не замислюючись про факт існування самої проблеми. Конкретний приклад — президент ЧСФР В. Гавел. Відвідав він недавно лікарів, і поставили вони йому діагноз — перевтомлення, потрібний стаціонарний режим. Отож президент поїхав у ФРН, до приватної клініки. Згодом одужав і виписався «на волю». А карколомну суму за медичне обслуговування сплатив... з власних літературних гонорарів. Питається: що краще — бути президентом чи літератором?

КОНІ НЕ ВИННІ

Аж ні, така точка зору, може, й правильна з морально-етичного погляду, проте для бізнесу шкідлива! Так вирішили двоє жителів штату Іллінойс (США). Саме тому обрали темну ніч і під мерехтливими зорями зламали ногу чистопородному коневі. Ідея була досить простою: скалічений скакун вартістю 100 тисяч доларів мав «принести» бандитам шість тисяч «зелененьких» страховки.

Як повідомила тамтешня поліція, подібна практика стала настільки поширеною, що привернула до себе увагу правоохоронних органів, зокрема — ФБР. Мерзотники виявилися найманими бандитами, які працювали «на замовлення» хазяїв чистопородних коней, яким, з тих чи інших причин, вигідніше не виставляти цих благородних тварин на скачки або аукціони, а калічити їх.

Злочинців було справедливо покарано, проте згаданому коневі від цього «легше» не стало: його було вбито (на «офіційних» засадах)... з гуманних мотивів.

НЕ ХОДІТЬ, ДІВЧАТА, ЗАМІЖ!

Принаймні такої точки зору додержується багато молодих японок. Ні, у принципі вони — не проти створення сім'ї, але... лише після того, як здійснять цікаву закордонну подорож.

Зокрема, як свідчить «Біла книга по туризму», що тільки-но побачила світ у «Країні Сонця, що сходить», саме незаміжні японки у віці наречених найчастіше вирушають у туристичні вояжі; даються взнаки відсутність отих самих сімейних турбот і жадоба до нового, досі не баченого.

До речі, згадана категорія туристів може дозволити собі (і дозволяє!) витратити під час такої подорожі понад 2,2 тисячі доларів на особу (для порівняння — згідно з «Білою книгою», туристи, які відвідують Японію, втрачають, у середньому, лише трохи більше тисячі доларів на особу). Отже — спочатку США, Республіка Корея, Сінгапур, Гонконг і Тайвань (улюблені туристичні маршрути молодих японок), а потім вже — у лоно сім'ї.

І ПОСТАВИВ НА ЯБЛУКО ХРЕСТ...

Різні люди по-різному висловлюють свої патріотичні почуття. Наприклад, американці, дуже поважаючи свій прапор, встановлюють його майже на кожному будинку. А от швейцарець Жак Франк «виростив» прапор своєї країни. Точніше, не прапор, а яскраво-червоні яблука з чітким білим хрестом. Фермер назвав їх «Патріотичні» і присвятив свою роботу семисотій річниці з дня заснування Швейцарської Конфедерації.

У ПРИНЦИПІ — РІВНІСТЬ

Як стати послом США у розвинутій західноєвропейській або екзотичній латиноамериканській країні? Як з'ясувала дослідницька служба конгресу США, дуже просто. Слід лише бути або «політичним висуванцем», або особою, яка пожертвувала значні кошти на передвиборну кампанію президента. У той же час, до «важких» країн зі складними умовами роботи і життя призначаються так звані «кар'єрні» дипломати, тобто, ті, хто усього в своїй кар'єрі досяг багаторічною напруженою працею. Коментуючи деталі подібної практики, автори згаданого дослідження зауважили, що, приміром, послами в Лондон до найостаннішого часу ніколи не призначалися кадрові дипломати. Діаметрально протилежна ситуація складається у менш «комфортабельних» країнах. Приміром, до «надзвичайно складних» за умовами життя і роботи 26 країн Азії та Африки, навпаки, ніколи не призначалися «некар'єрні» дипломати США.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради Української РСР

Головний редактор
Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:

Олександр БІЛИК заступник головного редактора

Анатолій ГОРЛОВ заступник головного редактора

Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ член-кореспондент АН УРСР

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ

Леонід САМОЙЛЕНКО заступник головного редактора

Борис СИДОРЕНКО заступник головного редактора

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ

Віталій СУДДЯ відповідальний секретар

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Відповідальний секретар — Віталій Суддя.

Черговий редактор — Віктор Браницький,

Автори макета — Анатолій Мироничев, Євген Українець.

Випусковий — Олексій Бондаренко.

Оформлення — Володимир Кисельов.

Коректори: Леся Онищенко, Галина Каблак, Галина Адамович, Антоніна Голик, Валентина Лукаш, Євгенія Оратовська, Олена Чоповська.

Верстальники: Тетяна Белюк, Алла Будникова, Марія Солодюк, Ольга Яценко, Сергій Скаженюк.

Лінотипісти: Віктор Процун, Раїса Гринюк.

* * *

Комбінат друку видавництва «Радянська Україна» 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Індекс 60955.

Тираж 166.300.

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Зам. 03150961